

REVERIL-SERIE

GEZOND OF ZIEK?

THEODORUS VAN DER GROE

No. 596 Juli - augustus 2023

De brug op de omslag staat symbool voor het doel van het Smytegeltfonds:

Preken uit de tijd van de Nadere Reformatie in het Nederland van de 17e en 18e eeuw overbrengen naar de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands zonder afbreuk te doen aan de geestelijke inhoud.

Zo mag de rijke boodschap van toen onverzwakt doorgegeven worden naar onze tijd, om de gemeente van nu te bouwen in het geloof. Opdat Jezus Christus de brug zal zijn tussen een verloren mensenkind en God.

THEODORUS VAN DER GROE

Theodorus van der Groe werd op 3 september 1705 te Zwammerdam geboren. Zijn vader, Ludovicus van der Groe, was daar predikant; de naam van zijn moeder is Johanna Laats. Ook van moederszijde behoorde Van der Groe tot een familie van predikanten. In de kring van het gezin heeft Van der Groe zijn leven lang een nauwe geestelijke band onderhouden met zijn oudere zuster Eva. Een jongere broer is later predikant geworden in Zoeterwoude. In 1724 ging Theodorus theologie studeren in Leiden. Zijn eerste gemeente werd Rijnsaterwoude (1730). Daar raakte hij onder invloed van piëtistische gelovigen. Kritiek op zijn prediking raakte hem diep. Van der Groe en zijn zuster Eva, die na een echtscheiding bij hem was komen inwonen, beleefden daardoor een bekering; eerst Eva in september 1735, Van der Groe korte tijd daarna. Toen hij meer en meer bekend werd als bevindelijke predikant, verdiepte Van der Groe zich in de studie van de reformatorische theologie.

Intussen was hij in 1740 predikant geworden in Kralingen. Tot zijn dood op 24 juni 1784 is hij daar gebleven. In het jaar 1754 trouwde hij met Johanna Cornelia Bichon, die leefde van 1709-1785.

Als predikant van Kralingen kwam hij kritischer te staan tegenover de piëtistische geloofscultuur van zijn dagen. Velen richtten zich namelijk op het herkennen van de gevoelige tekenen van de wedergeboorte in hun ziel, zonder dat ze tot bewuste geloofszekerheid kwamen. Met een beroep op Calvijn en anderen leerde Van der Groe dat die zekerheid tot het wezen van het geloof behoort. Niet tot het 'welwezen' van het geloof zoals toen velen leerden, waardoor men zich tevreden ging stellen met het voorbereidende 'honger en dorst' naar de gerechtigheid. Van der Groe stelde dat men dan in feite nog de zaligmakende genade mist.

Terwijl hij met deze zaken theologisch en pastoraal worstelde, raakte hij geboeid door het werk van de Schotse predikers Ebenezer en Ralph Erskine. Zij vonden de juiste verhouding tussen een beschouwing van het verbond

onder de beheersing van de uitverkiezing en een prediking met ruime aanbieding van de beloften van het Evangelie. Bevriende Rotterdamse uitgevers brachten vanaf 1747 vele preken van de Erskines in vertaling uit, die soms werden voorzien van uitvoerige inleidingen door Van der Groe. Deze voorredes gaan diepgaand in op de zojuist genoemde geloofsproblematiek.

Toen in 1749 de zogenaamde ‘Nijkerkse beroerten’ ontstonden, met als kenmerk plotselinge bekeringen en gemeenschappelijke emoties, verwierp Van der Groe deze opwekking als een uitwas van piëtistische geestdrijverij. Hij heeft in de jaren daarna zijn kritiek uitgewerkt in een tweedelig werk onder de titel “Toetssteen der ware en valse genade” (1752-1753). Met deze publicatie was zijn theologische reputatie in kerkelijk Nederland voorgoed gevestigd.

Opmerkelijk is dat men rond 1760, toen in piëtistische kring nieuwe spanningen ontstonden over de rechtvaardigingsleer, de opvattingen van Van der Groe als tegenpool zag van die van Alexander Comrie, predikant

te Woubrugge. Anders dan Comrie hield Van der Groe de vergeving der zonden door God zo dicht mogelijk bij de bewuste geloofsdaad van de mens.

Uit de kerkenraadnotulen van Kralingen blijkt dat Van der Groe zijn werk getrouw en gewetensvol heeft verricht, in harmonie met de andere ambtsdragers. Het hart van zijn werk was de prediking die hoorders uit de wijde omtrek naar Kralingen trok. Veel (afschriften van) preken zijn bewaard, o.a. een volledige verklaring van de Heidelbergse Catechismus. Hij preekte analytisch (woord voor woord werd uitgelegd) en onderscheidde in de toepassing zorgelozen, onbekeerlijken, bekommerden en bekeerden. Zijn talrijke biddagpreken getuigen van een profetische instelling. Hij verwachtte een duizendjarige bloeitijd voor de kerk na de bekering van de Joden.

Van der Groe stond in zijn tijd bekend als een geleerde man, maar ook als een prediker met een negativistische inslag. Het is de vraag of dit terecht is. Ook persoonlijke omstandigheden kunnen een rol hebben gespeeld: op zijn portret is te zien dat hij halfblind was.

Toen hij stierf in 1784 werd hij bij zijn moeder en zuster begraven aan de voet van de Kralingse kansel.

Bron:

- Biografisch Lexicon voor de Geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 6, pag. 98-101.

De hiernavolgende preek is afkomstig uit:
Verzameling van een viertal leerredenen van Theodorus van der Groe, over Psalm 4 vers 7, twee leerredenen over de zevende Zondag der Heidelbergse Catechismus, en 1 leerrede over Mattheus 9 vers 12, pagina 76–98.

Uitgegeven door J. van der Vliet te Rotterdam, 1836.

De preek werd zorgvuldig herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands.

GEZOND OF ZIEK?

door

THEODORUS VAN DER GROE

*”Maar Jezus, dat horende, zeide tot hen:
Die gezond zijn hebben de medicijnmeester
niet van node, maar die ziek zijn.”*

Mattheüs 9:12

Wat wij lezen in Johannes 1:10, is een wonderlijke uitspraak die blijk geeft van goddelijke wijsheid. Er staat: ‘Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt; en de wereld heeft Hem niet gekend.’ In deze woorden liggen diepe verborgenheden. Johannes spreekt hier over de Zoon van God, de Heere Jezus Christus, het waarachtige Licht van de wereld. Hij voegt eraan toe dat Christus in de wereld was. Hij wil hiermee wijzen op de menselijke natuur van Christus en Zijn verschijning in het vlees om zondaren zalig te maken. Johannes zegt ook dat de wereld door

Hem gemaakt is. Hij wil daarmee zeggen dat Christus in Zijn goddelijke natuur met de Vader en de Heilige Geest de machtige Schepper van de wereld is en dat Hij de hele schepping nog steeds onderhoudt. Uit en door Hem zijn alle dingen, maar desondanks moet de evangelist eraan toevoegen dat de wereld de Heere Christus, de Zoon van God, niet heeft gekend. Dit zijn toch wel wonderlijke uitspraken! De Zoon van God was in de wereld, de wereld was door Hem gemaakt, en toch heeft de wereld Hem niet gekend. Wie heeft ooit van zo'n grote en onbegrijpelijke blindheid gehoord? De wereld heeft haar Maker en Schepper niet gekend, en ook niet willen kennen. En toch was Hij in Zijn menselijke natuur in deze wereld aanwezig en heeft Hij Zichzelf overtuigend en helder aan haar bekend gemaakt! Het schijnt onmogelijk, maar het is toch echt de waarheid. Naar Gods besluit in de eeuwige Vrederaad kwam de Zaligmaker in de wereld om dode en doemwaardige zondaren te verlossen. Maar ieder weet toch wel dat Hij door de wereld niet aangenomen of erkend werd, maar juist tot het einde toe geheel onbekend gebleven is? Zelfs

de meest scherpzinnige en verst gevorderde geleerden van deze wereld zijn hierin de grootste en meest blinde dwazen geweest, die de Zoon van God het minst van allen gekend hebben. Zijn de Schriftgeleerden en Farizeeën, die de naam hadden dat ze in wijsheid en geleerdheid boven alle andere mensen uitblonken – zijn juist zij niet de allergrootste dwazen geweest als het ging om de ware kennis van de Heere Jezus? Niemand heeft dwazer en meer verblind geoordeeld over de Heiland en over wie Hij in werkelijkheid was dan deze zogenaamde wijzen van de wereld. Er was niemand onder hen die begreep wie Jezus was en wat Hij hier op aarde kwam doen. Daarom hebben ze op een onbegrijpelijk dwaze manier en totaal verblind Zijn doen en laten voortdurend veroordeeld. Ze hielden niet op zich bij elke gelegenheid tegen Hem, Zijn leer en Zijn werken – waarvan ze niets begrepen – met alle kracht te verzetten. Wij zouden u dit uit de geschriften van de evangelisten en de apostelen met veel voorbeelden kunnen aantonen. Maar we zullen nu volstaan met een enkel bewijs dat we

vinden in de samenhang van onze tekst met de voorgaande verzen (Matth. 9:1-8). Mattheüs deelt ons hier mee hoe de Heere Jezus weer in Zijn woonplaats Kapernaüm gekomen is, en daar een mens genezen heeft die verlamd was. De Heere Jezus werd hierover door de Farizeeën en Schriftgeleerden zoals gewoonlijk beschuldigd – we kunnen het daar uitvoeriger lezen – maar uiteindelijk stond Hij op en ging weg.

Maar wat gebeurt er dan? De evangelist vertelt dat de Heiland in het tolhuis een man zag zitten die Mattheüs heette. De Heere zei tegen hem: ‘Volg mij’, en hij deed het onmiddellijk. Hij ging met de Heiland naar zijn huis.

Toen Jezus en Zijn discipelen met Mattheüs aanlagen en met elkaar de maaltijd gebruikten, kwamen daar tegelijk veel andere tollenaars en zondaars, die ook aanlagen en aten en dronken. Maar zie nu eens, zodra dit optreden van de Heiland aan de Farizeeën, de wet- en de Schriftgeleerden ter ore was gekomen, gaven ze direct het duidelijkste bewijs van hun grote blindheid en gebrek aan ware kennis van de Persoon van de Heere Jezus. Ze ergerden zich

namelijk heel erg dat Hij vertrouwelijk omging met zondaren en tollenaren en met hen at en dronk. Ze vonden dat heel aanstootgevend, en begrepen niet dat Jezus dit doen moest. Zij begrepen niet dat Hij de Zaligmaker is van zondaren en de Medicijnmeester, Die niet gekomen is voor gezonde mensen maar voor zieken en ellendigen die Hem voor hun genezing en welzijn nodig hebben. De Heere zegt dit Zelf heel nadrukkelijk in de woorden van onze tekst, waar de evangelist schrijft: ‘Maar Jezus, dat horende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.’ De Heere wilde daarmee de Farizeeën leren dat zij ten opzichte van Hem en Zijn Persoon nog geheel verblind en onwetend waren en daarom totaal hoogmoedig en ongepast over Zijn handelwijze oordeelden.

Het is ons voornemen, geliefden, in afhankelijkheid van de krachtige hulp van de Heere, de woorden van de Heiland voor u wat nader te verduidelijken. Het is ons gebed dat sommigen van u daardoor tot een diepere

kennis van de werkelijke betekenis van de Persoon van Heere Jezus gebracht mogen worden. De wereld heeft Hem tot nu toe niet echt gekend, maar ook de meesten van u hebben tot de dag van vandaag gemeend dat de Heere Jezus een Medicijnmeester is voor gezonde mensen en niet voor zieken. En velen van u hebben door uw blindheid deze dwaze mening nog. U bent nog steeds van mening dat Jezus voor u een Medicijnmeester is, al voelt u zich helemaal gezond en al hebt u nooit een ziekte aan uw ziel gevoeld. Met deze dwaze en ongegronde gedachte stelt u zichzelf gerust en leeft u heel ‘gezond’ en zonder zorgen verder. O, geve God dat wij u door de prediking van het Woord die gepaard gaat met de werking van Zijn genade, vandaag nog van deze hoogst gevaarlijke blindheid van de ziel mogen genezen! Moge Hij daartoe voor sommigen van u de ogen zelf van Zijn Heilige Geest gebruiken, opdat u weer kunt gaan zien! Amen.

Onze tekstwoorden laten zich in twee delen verdelen: het eerste deel gaat over de aanleiding voor de woorden die de Heiland

sprak tot de Farizeeën, namelijk: *‘Maar Jezus, dat horende, zeide tot hen’*; het tweede deel gaat over de woorden zelf: *‘Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn’*.

Wat het eerste betreft: de Heiland sprak deze opmerkelijke woorden tot de Farizeeën, ‘als Hij zulks hoorde’. Dat wil zeggen: nadat Hij gehoord had wat de Farizeeën in hun ergernis tegen Zijn discipelen zeiden. Dat vermeldt Mattheüs in het voorgaande vers, waar we lezen: ‘En de Farizeeën, dat ziende, zeiden tot Zijn discipelen: Waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaars?’ Deze woorden hoorde Jezus. Het kan zijn dat Hij daarbij aanwezig was, toen de Farizeeën dit tegen Zijn discipelen zeiden; en dan heeft Hij het dus Zelf uit hun mond gehoord. Maar het kan Hem ook door Zijn discipelen verteld zijn. Hoe het ook zij, de Zaligmaker hoorde dat de Farizeeën zich zeer geërgerd hadden over Zijn vertrouwelijke omgang met de tollenaars en dat zij Zijn discipelen daarover hadden aangesproken en naar de reden daarvan hadden gevraagd. De Heere wilde Zich daarop tegenover hen

verantwoorden om zo mogelijk hun verkeerde ergernis en zondige mening over Zijn Persoon weg te nemen. Bij de eerste gelegenheid dat Hij hen ontmoette, sprak Hij hen daarom op deze manier toe: *‘Die gezond zijn, hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.’*

Dat zijn werkelijk heel wijze woorden van de Heere Jezus, waarin de meest wezenlijke geheimen van het werk van de genade en de zaligheid verborgen liggen. Maar het zijn ook woorden die alleen bij het licht van de Heilige Geest op de juiste wijze kunnen worden verstaan.

De letterlijke betekenis van deze woorden van de Heere is duidelijk en helder, en bevat niet de minste onduidelijkheid. Iedereen weet toch dat een arts er niet is voor gezonde mensen, maar alleen voor zieken. Zolang een mens gezond is, heeft hij geen dokter nodig, maar hij laat hem pas roepen als hij hem nodig heeft, en dat gebeurt als hij zich ziek voelt. Dit is voor iedereen zó duidelijk dat het geen verdere verduidelijking nodig heeft. Maar in het geestelijke leven ligt de zaak voor ons niet zo

duidelijk, en daarom heeft dat een nauwkeurige uitleg nodig.

Om dit op een ordelijke wijze te doen, spreken wij:

1. over het onderwerp, de Medicijnmeester;
2. en vervolgens over dat wat hier van Hem gezegd wordt, namelijk *dat wie gezond zijn Hem niet nodig hebben, maar die ziek zijn.*

1.

We horen de Heere hier dus spreken over een geneesheer. We weten allemaal wie daarmee in het dagelijkse leven wordt bedoeld: een persoon die verstand en ervaring heeft om zieken te behandelen en te genezen – en die zich daar ook voor uitgeeft. Wij noemen deze mensen in het dagelijkse leven een dokter, een arts, een geneesheer of medicijnmeester. Maar hier gaat het niet over een geneesheer zoals we die in het dagelijks leven bedoelen. Nee, het gaat over een geneesheer in de geestelijke zin van het woord. Er wordt hier dus niemand anders bedoeld dan de Heere Jezus, de Zoon van God, in Zijn zaligmakende kracht en genade. De Vader heeft Hem in de wereld

gezonden als de hemelse Medicijnmeester om alle zieke en gewonde zondaren van hun zonden te verlossen, te genezen en zalig te maken.

De Heere heeft Zich vanaf het begin van de geschiedenis aan Zijn volk geopenbaard en bekend gemaakt als een Geneesheer voor zondaren die door de zonde ziek en ellendig zijn. Lees dit maar in Exodus 15: 26, waar de Heere tot Mozes en de kinderen van Israël spreekt: 'Is het, dat gij met ernst naar de stem van de Heere uw God horen zult, en doen wat recht is in Zijn ogen, en uw oren neigt tot Zijn geboden, en houdt al Zijn inzettingen; zo zal Ik geen van de ziekten op u leggen, die Ik op Egypteland gelegd heb; want Ik ben de HEERE, uw Heelmeester!' Daarom wordt ook op andere plaatsen in de Bijbel het werk van de verlossing en de zaligheid door de Heere Jezus als een genezing weergegeven. In Maleachi 4:2 wordt Christus de Zon der gerechtigheid genoemd, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen voor allen die de Naam van de Heere vrezen. In Psalm 103:3 wordt van de Heere gezegd dat Hij alle ziekten van

Zijn volk geneest. We lezen in Jesaja 53:5 wat de gelovigen van de Heere Jezus belijden: ‘De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.’

Om dit goed te begrijpen, geliefden, moeten we bedenken dat we allen zonder enig verschil van nature gevangen liggen onder de macht en de slavernij van de zonde. In Gods Woord wordt de zonde vaak als een ziekte aangemerkt, waardoor de zielen van alle mensen aangetast zijn en waaronder ze jammerlijk wegwijnen. Dat is zó erg dat ze er eenmaal zeker aan moeten sterven en voor eeuwig omkomen, als er met Gods hulp niet snel een geneesmiddel aangewend wordt. Nu kan er van geen andere genezing sprake zijn dan die gewerkt wordt door de Zoon van God, de Heere Jezus Christus. Hij is de enige Medicijnmeester Die balsem heeft voor de wonden van Sion. Ja, Hij is de enige balsem in Gilead en de Heelmeester in Israëel, Die door de Vader is gezonden om de verbrokenen van hart te verbinden (Jes. 61:1). Dit wordt duidelijk als we letten op de betekenis van het werk van een arts en op de behandeling die hij bij zijn patiënten

toepast. Daar moeten we twee dingen over zeggen.

a. Allereerst zal een arts die een zieke probeert te genezen, daarvoor geschikte geneesmiddelen gebruiken die speciaal gemaakt zijn voor de ziekte waaraan de te behandelen persoon lijdt. Dit doet de Heere Jezus in geestelijke zin ook. Om een doodzieke zondaar te genezen gebruikt Hij twee bijzonder krachtige geneesmiddelen: Zijn kostbaar bloed en Zijn Geest. Zijn bloed – dat wil zeggen: Hij heeft door Zijn lijdelijke en daadwerkelijke gehoorzaamheid de zaligheid en de gerechtigheid voor de uitverkoren zondaar verdiend. Dat bloed is een zeer krachtig en kostbaar geneesmiddel tegen alle kwalen die de zonde met zich meebrengt. Naar hun aard zijn deze kwalen ongeneeslijk, maar door dit geneesmiddel zullen ze onmiddellijk verdwijnen en zullen Gods kinderen voor eeuwig genezen worden. Want ‘het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde’ (1 Joh. 1:7). Dat bloed is het meest zuivere water dat de zonde van de gelovigen geheel en al afwast. Het geneest de zieke en

gewonde zondaar, zoals de opgerichte koperen slang allen genas die door de vurige slangen gebeten en dodelijk gewond waren en toen alleen maar naar die slang keken.

Het bloed van Jezus, hoe krachtig dit medicijn op zichzelf ook is, heeft echter geen kracht om de ziel van een dodelijk zieke zondaar te genezen, als het niet geschikt gemaakt wordt door en gepaard gaat met nog een ánder bijzonder krachtig en geestelijk geneesmiddel, namelijk de Geest van de Heere Jezus. De Geest moet Zich noodzakelijk verenigen met het kostbaar bloed van Christus; dit zijn de voornaamste geneesmiddelen die de genezing van de ziel kunnen bewerken. Samen, maar beslist niet los van elkaar, kunnen zij de genezing van de ziel uitwerken. Het is nodig dat de Geest van Christus de kracht van het bloed aan de ziel van de doodzieke zondaar mededeelt en dit daadwerkelijk toepast en de ziel heiligt. De Geest moet de zondaar daarop voorbereiden en in staat stellen om het bloed van Jezus te ontvangen als een geneeskrachtige drank, tot genezing van zijn ziel.

Het ene kan vergeleken worden met de wijn en het andere met de olie die door deze hemelse barmhartige Samaritaan in de wonden van het hart van de zondaar moet worden gegoten. In de Bijbel worden deze twee elementen steeds samengevoegd, want als ze van elkaar losgemaakt worden, verliezen ze onmiddellijk hun kracht en werking in de ziel.

Deze twee zaken, het bloed en de Geest van Jezus, zijn de geneeskrachtige middelen die deze hemelse Medicijnmeester gebruikt om geestelijk zieke zondaren van hun zonden te genezen. Dit zijn de beken met het gezond makende water, waarover gesproken wordt in Ezechiël 47. De diepe inhoud en de goddelijke verborgenheid van deze profetische woorden verdienen het dat wij dit hoofdstuk zelf nog een keer aandachtig lezen, want het werk van de genade en van de zaligheid wordt ons daar in een beeld levendig en krachtig voorgesteld. Dit is de eerste reden waarom de Heere Jezus een Medicijnmeester genoemd wordt, namelijk vanwege de kostbare en krachtige medicijnen: Zijn bloed en Zijn Geest, die Hij door Zijn dierbaar lijden en sterven heeft verworven om de zondaren te behouden en te genezen.

b. Maar hiermee hebben we nog niet alles gezegd. Er is nog een tweede reden waarom van de naam ‘geneesheer’ of ‘arts’ gesproken wordt. In het gewone leven is het niet voldoende als iemand de beste en krachtigste medicijnen heeft om zieken te genezen, maar hij moet deze ook met beleid en voorzichtigheid kunnen toepassen om de zieke met de gewenste middelen ook daadwerkelijk te genezen. Zo’n geestelijke Geneesheer is de Heere Jezus hier nu ook. Hij bezit niet alleen de allerbeste en krachtigste medicijnen, maar Hij gebruikt die ook voor alle zieke zondaren en zondaressen die Zijn hulp nodig hebben. Hij behandelt nooit iemand die Hij ook niet volkomen gezond maakt en geneest van alle ziekten van hun ziel.

In het algemeen gesproken mogen we zeggen dat Hij alle zieke zondaren verlost en geneest van al hun zonden. Want Zijn bloed reinigt de gelovigen van al hun zonden, zoals we al zagen uit 1 Johannes 1:7. Hij is de Fontein Die geopend is ‘voor het huis van David, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid’ (Zach. 13:1).

Maar in het bijzonder verlost en geneest Hij

de zieke zondaar door Zijn bloed en Geest van de schuld en de straf van de zonde. Door Zijn volkomen verdiensten en gerechtigheid wist Hij de schuld van de zonde werkelijk uit en neemt die weg voor het aangezicht van Zijn Vader. Door Zijn volkomen verdiensten en gerechtigheid zorgt Hij ervoor dat alle zonden van de zondaar worden vergeven en kwijtgescholden, en dat hij het recht op het eeuwige leven ontvangt. Zo wordt de zondaar door het geloof gerechtvaardigd en ontvangt hij vrede met God door de Heere Jezus Christus (Rom. 5:1).

En vervolgens geneest de Heere Jezus als een Geneesheer de zondaar van de macht van de zonde en van alle vuilheid en onreinheid die daarmee samenhangt. Daarvoor gebruikt Hij hoofdzakelijk het heilzame geneesmiddel van Zijn Heilige Geest. Door Zijn Geest verlost Hij de zondaar daadwerkelijk van alle gebreken en ziekten die nog zó sterk in de zondige natuur aanwezig zijn, en die zijn ziel nog zo dikwijls ernstig verwonden.

De Heere verlost de zondaar allereerst van zijn dodelijke onmacht die hem van nature

gevangen houdt. Daardoor kan hij zich net als een doodziek iemand niet verroeren of bewegen; door zijn zwakheid kan hij nog geen hand of vinger gebruiken. Die dodelijke onmacht neemt de Heere weg, Hij geneest er de zondaar van door in hem een geheel nieuw leven van genade te wekken. Door middel van de wedergeboorte uit water en Geest stort de Heere dit leven zó in hem uit dat hij van dood levend gemaakt wordt. Hoe hulpbehoevend en krachteloos hij tevoren ook was, nu springt hij op als een hert (Jes. 35:6). Deze zondaar staat nu voor God als een mens die dood was, maar nu levend geworden is, om de taal van Paulus te gebruiken (Rom. 6: 13).

Met de genezing van deze geestelijke machteloosheid van de ziel worden nu ook alle andere ziekten van de zondaar door Jezus genezen. Het *hart* van de zondaar, dat vroeger ziek was door de besmetting van het bederf en het vuil van de zonden, wordt nu door het bloed en de Geest van Jezus daarvan gereinigd en genezen. Jezus scheidt nu in hem een rein hart, en geeft hem in zijn binnenste een vaste geest (Ps. 51: 12). Ja, Hij neemt het stenen

hart uit zijn vlees weg, en geeft hun een vlezen hart (Ezech. 11:19). De *ogen* die vroeger op zo'n ellendige wijze blind en gesloten waren, worden nu door de ogenzalf van de Heilige Geest geopend en genezen, waardoor ze kunnen zien. De zondaar krijgt nu geestelijk onderwijs over wat de zaligheid inhoudt, en hij mag met een onbedekt aangezicht de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwen (2 Kor. 3:18). De zondaar wordt bekeerd van de duisternis tot het licht (Hand. 26:18). We lezen immers in Psalm 146: 'De Heere opent de ogen der blinden' (vers 8). Ook de *oren* van de zondaar, die vroeger gesloten waren, worden nu door Jezus geopend en van hun noodlottige doofheid genezen. Jesaja heeft hiervan al geprofeteerd: 'Alsdan zullen de ogen der blinden opengedaan worden, en de oren der doven zullen geopend worden' (Jes. 35:5). De *mond* van de zondaar die vroeger stom was en niet kon spreken, wordt door Jezus geopend en vervuld met de lof van de Heere, 'de ganse dag met Zijn heerlijkheid' (Ps. 71:8). Want het koren en de wijn van Zijn Woord en Geest laten de 'jongelingen' en de

‘jonkvrouwen’ spreken (Zach. 9:17). De tong van de stomme zal juichen, en de kreupele zal springen als een hert (Jes. 35:6).

Ten slotte: Jezus geneest de zieke zondaar van alle kwalen, van zijn angst, benauwdheid, onrust en droefheid die door de zonden veroorzaakt worden. Daarvan is hij nu geheel bevrijd en in zijn hart ervaart hij een aangename stilte, ruimte, vrede en blijdschap. Jezus geeft hem nu sieraad voor as en vreugdeolie voor treurigheid (Jes. 61:3). De Heere beurt zijn verbroken en verslagen hart weer op en maakt het levend door Zijn Woord. Hij spreekt nu op de meest liefelijke wijze tot de ziel van vrede, en laat haar zulke vreugde en blijdschap horen, dat zijn beenderen die Hij verbrijzeld had, zich verheugen (Ps. 51:10). Kortom, Jezus maakt de zondaar geheel gezond, en spreekt tot hem door Zijn Woord en Geest wat Hij ook zei tegen de zieke in Johannes 5:14: ‘Zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer’. Hij geeft hem ook nog steeds de meest heilzame medicijnen van Zijn genade en Geest en het gezonde voedsel van Zijn Woord, dat Paulus ‘gezonde woorden’

noemt (1 Tim. 6: 3). Door al deze middelen zal de zondaar voortaan altijd gezond en welvarend naar de ziel kunnen blijven. Hij zal voortdurend nieuwe kracht ontvangen om met een nieuw godzalig leven en in een gezond geloof voor de Heere te leven – totdat hij eenmaal in het uur van de dood door Jezus geheel verlost en genezen zal worden van alle nog overgebleven zwakheden en gebreken van de zonde.

Welnu toehoorders, ga voor uzelf nu eens na uit wat wij u hebben voorgehouden, of de Heere Jezus terecht de enige en waarachtige Medicijnmeester is van de uitverkoren zondaren. Aan Hem moeten zij steeds vragen met David: ‘O HEERE, wees mij genadig; genees mijn ziel, want ik heb tegen U gezondigd’ (Ps. 41: 5). Ja, Hij is het Die hun licht doet doorbreken als de morgenstond, en hun genezing snel doet uitspruiten (Jes. 58:8). Hij noemt Zichzelf in onze tekst dan ook terecht ‘Medicijnmeester’.

2.

Het wordt nu tijd dat wij zo kort als mogelijk is aandacht schenken aan de opmerkelijke uitspraak die de Heere nog laat volgen, namelijk: *‘Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn’*.

Wij weten wie in het dagelijkse leven een gezond mens wordt genoemd. Het is een mens met een krachtig en goed functionerend lichaam, en een levenslustige geest, waardoor hij in staat is zijn werk zonder belemmeringen uit te voeren. Zo is het nu ook in het geestelijke leven. De ware Medicijnmeester verklaart hen die van hun zonden genezen zijn, naar de ziel werkelijk gezond. Zij leven nu voor het doel waartoe de Heere hen uit hun doodstaat levend gemaakt heeft. Maar zulke oprechte gelovigen met een gezonde ziel worden hier in onze tekst door de Heiland niet bedoeld. Nee geliefden, van hen kan Jezus niet zeggen dat ze de Medicijnmeester niet nodig hadden, want zij die de Heere Jezus gezond gemaakt heeft, hebben Hem als hun grote Geneesheer immers voortdurend en in alles nodig; ‘Zonder

Mij kunt gij niets doen' (Joh. 15: 5). Zij moeten voortdurend onder Zijn vleugels genezing zoeken om beveiligd te worden tegen de nog overgebleven ziekten en gebreken van de zonde.

Maar als de Heiland hier van gezonde mensen spreekt, moeten wij daaronder degenen verstaan die op een verkeerde manier 'gezond' zijn. Een lichaam kan immers gezond schijnen, maar we kunnen bedrogen worden door een uiterlijke schijn. In dit laatste geval zeggen we dan tegen elkaar: 'Die man ziet er op het oog goed, gezond en blozend uit, maar hij is toch niet echt gezond.' Zo is het ook in het geestelijke. Er bestaat naast de ware gezondheid van de ziel, die door de ware Medicijnmeester Jezus gewerkt wordt, ook nog een bedrieglijke of ogenschijnlijke gezondheid. Dan beeldt zo'n zondaar zich in dat zijn ziel al gezond gemaakt is en van zijn zonden genezen; in zijn eigen ogen is hij gezond. Dit zijn mensen die nog onbekeerd zijn, en van wie het verduisterd verstand nog niet door de Heilige Geest geopend en verlicht is. Zij hebben hun zonden en gebreken nog nooit echt gezien, en

nog minder in hun hart gevoeld. Maar toch leven ze in hun zonden rustig en onbekommerd verder. Het kan zijn dat ze nog zorgeloos en verhard in de zonden leven, zoals de mensen van wie Salomo spreekt in Spreuken 23: ‘Men heeft mij geslagen, zult gij zeggen, ik ben niet ziek geweest; men heeft mij gebeukt, ik heb het niet gevoeld’ (vers 35).

Zulke mensen krijgen door de algemene verlichting van de kennis in de Heilige Schrift hun zonden en de rampzalige gevolgen daarvan weleens te zien. Ze worden daardoor onrustig, maar toch blijven ze de oplossing in zichzelf zoeken zonder ooit de toevlucht te nemen tot de hemelse Medicijnmeester Jezus. Integendeel, zij zoeken de genezing van hun doodzieke ziel alleen bij zichzelf en in het vervullen van hun godsdienstige plichten, die ze in eigen kracht verrichten. Ze hebben de naam en vertrouwen erop dat ze gezond zijn en leven, maar in werkelijkheid zijn ze nog dood in hun zonden en misdaden. Welnu, al deze mensen – die de meerderheid vormen onder hen die onbekeerd zijn – worden ‘gezond’ genoemd. Dat is alleen omdat ze de armoede van hun ziel niet kennen,

maar met de gemeente van Laodicea zeggen: 'Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb aan geen ding gebrek' (Openb. 3:17). Ook de profeet Jesaja spreekt tegen zulke goddeloze mensen: 'Gij zijt vermoeid door uw grote reis, maar gij zegt niet: Het is buiten hoop; gij hebt het leven uwer hand gevonden, daarom wordt gij niet ziek' (Jes. 57:10). Ze beelden zich in dat ze een gezonde ziel hebben zonder hun geestelijke ziekte grondig te kennen, en het zijn deze mensen van wie de Heere in onze tekst zegt dat zij de Medicijnmeester niet nodig hebben.

Het is niet zo dat ze de Heere werkelijk niet nodig hebben en zonder Hem gezond en gelukkig kunnen zijn, maar we moeten dit verstaan vanuit hun eigen bedrieglijke inbeelding. Ze zijn geestelijk zó blind dat ze zich van geen gebreken bewust zijn, en daarom hebben ze de Medicijnmeester niet nodig. Ze verlangen ook niet naar Hem en zoeken Hem niet ernstig en oprecht. En als zij al eens vanwege hun zonden in hun geweten onrustig zijn, vinden ze meestal in zichzelf in hun godsdienstige plichten nog voldoende

geneesmiddelen. Daardoor hebben ze de Medicijnmeester Jezus nog niet echt nodig en worden ze niet door onhoudbare pijn tot Hem uitgedreven. Nee, ze kunnen het stellen buiten Hem en Zijn heilzame medicijnen, Zijn bloed en Zijn Geest. Welnu, dat is het wat de Heere bedoelt als Hij zegt: ‘Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn’.

Maar wie zijn dan de mensen die deze Medicijnmeester wél oprecht nodig hebben? Dat leert de Heere ons nu door de tegenstelling: ‘maar die ziek zijn’. Uit alles wat we al gehoord hebben, zal het wel duidelijk zijn wie hier worden bedoeld. Het gaat hier niet over die ziekte waaraan alle mensen lijden vanwege hun zonden. De profeet Jesaja spreekt hierover als hij van de goddeloze Joden zegt: ‘Het ganse hoofd is krank, en het ganse hart is mat. Van de voetzool af tot het hoofd toe is er niets geheels aan; maar wonden en striemen, en etterbuilen, die niet uitgedrukt noch verbonden zijn, en geen van hen is met olie verzacht’ (Jes. 1:5-6). Maar deze ziekte wordt in onze tekst

niet bedoeld, want we hebben gehoord dat de meeste mensen daar geen kennis of gevoel van hebben, en daarom ook geen behoefte hebben om ervan verlost te worden.

De zieken van wie in de tekst gesproken wordt, zijn heel andere mensen. Kort gezegd – vanwege de tijd – zijn het degenen die zichzelf grondig hebben leren kennen door het ware en wonderlijke licht van de Heilige Geest Die uitgezonden wordt om de wereld van zonden te overtuigen. Ze zijn aan zichzelf ontdekt en ze zien met verlichte ogen van hun verstand hun rampzalige en ongeneeslijke ziekte en de ellende, waaraan ze door de zonde onderworpen zijn. Ze beschouwen zichzelf als hulpeloze en doodzieke zondaars, en zien niets bij zichzelf dat gezond en ongeschonden is. Zij geloven het écht en belijden het aan de Heere met hun hele hart, en spreken met Job: ‘Waarlijk, ik weet, dat het zo is; want hoe zou de mens rechtvaardig zijn bij God?’ (Job 9:2). Zij geloven dit niet alleen bij het licht van de Heilige Geest, maar ze ervaren ook het verdriet over hun geestelijke ziekte en gebreken. Ze ervaren dit verdriet in hun ziel evenals

een natuurlijke ziekte, die gevoeld wordt in het lichaam en die het lichaam totaal kan verzwakken en afmatten. Door de last van hun zonden en ellenden die zwaar op hun ziel drukt, worden ze verbroken van hart en verslagen van geest. Ze worden zó verbrijzeld onder de overtuigende hand van de Heere dat ze eronder zuchten en kermen en met de Kerk uitroepen: ‘Van de hoogte heeft Hij een vuur in mijn beenderen gezonden, waarover Hij geheerst heeft; Hij heeft voor mijn voeten een net uitgespreid, Hij heeft mij achterwaarts doen keren, Hij heeft mij woest en ziek gemaakt de ganse dag’ (Klaagl. 1:13).

Welnu, mijn vrienden, zulke door God ontdekte en overtuigde zondaars zijn nu degenen die écht ziek zijn. De Heere heeft hen Zelf ziek gemaakt, want zonder de genadige tussenkomst van de Heere zal niemand ooit ontdekt worden aan zijn dodelijke ziekte, maar blijft hij ondanks zijn dodelijke kwalen in eigen oog gezond en welvarend. Maar van de mensen in onze tekst wordt gezegd dat zij de ware Medicijnmeester Jezus nodig hebben. En dat is

ook zo.

Zo'n overtuigde zondaar die zwaar gebukt gaat onder de schuld van de zonde en de verdoemelijke onmacht, ziet nu heel duidelijk hoe nodig de Medicijnmeester Jezus is om zalig en genezen te worden. Ja, hij beschouwt Hem zelfs als het enige Medicijn tegen al zijn ziekten en kwalen. Zo'n zondaar erkent dat alleen Jezus hem kan genezen en hem van de dood kan verlossen. Om deze reden verlangt hij oprecht en met zijn hele hart naar deze Geneesheer om Hem steeds meer te leren kennen. Als een doodzieke zondaar komt hij bij de Heere Jezus om alleen door Hem en door de heilzame medicijnen van Zijn bloed en Geest genezen te worden. Er is in deze zieke zondaar een diep verlangen in de ziel naar de hemelse Medicijnmeester Jezus. Hij kan Hem niet meer missen, maar heeft Hem absoluut nodig. O, hij zucht en roept tot Hem en belijdt dat hij zeker sterven zal aan zijn dodelijke ziekte als hij Hem nog langer moet missen, en als Hij niet haastig komt om zijn ziel te genezen. Hij roept vurig tot de Heere: 'Genees mij, HEERE! zo zal ik genezen worden; behoud mij, zo zal ik

behouden worden, want Gij zijt mijn Lof' (Jer. 17:14).

Zie, zo heeft een ontdekte zondaar Jezus, de ware Geneesheer, werkelijk nodig, en daarom zegt de Heiland hier met recht: 'Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.'

De woorden die wij met u hebben behandeld, geliefden, moeten vooral op de mensen worden toegepast die de Zaligmaker tot deze uitspraken aanleiding gaven. De Farizeeën en hun aanhang waren in hun eigen ogen gezond; de zieken waren de tollenaars en de zondaars. En Jezus Zelf, Die deze woorden uitspreekt, is de Medicijnmeester. De mensen die gezond waren, de Farizeeën en hun aanhang, hadden Hem niet nodig, want zij waren gezond en rechtvaardig in hun eigen ogen. Maar de zondaars en de tollenaars hadden Hem wél nodig, want zij wisten dat zij goddeloos en zondig waren. Zonder Hem konden ze niet gezond en behouden worden, en daarom behoorde het tot het werk van Jezus om als een goede Geneesheer bij hen op bezoek te gaan

en met hen aan te zitten. De Farizeeën hadden dus geen enkele reden hadden om Hem dit kwalijk te nemen, of zich aan Zijn gedrag te ergeren. Dit is het wat de Heiland hun met deze woorden wilde zeggen.

Toepassing

Geliefden, de heerlijke woorden die wij met u hebben behandeld, zijn woorden van de Heere Jezus. Het is te wensen dat allen die ze gehoord hebben, die ook echt mogen verstaan en zichzelf erdoor mogen leren kennen. Want, geliefden, kan een arts die dagelijks met zieke mensen omgaat, niet beoordelen of er veel of weinig zieken zijn? Zoals hij het beste kan oordelen over ziekte of gezondheid, bedenk dat het zo ook met ons is in het ambt. Wij hebben nu al enige jaren met de zielen van de mensen in deze gemeente omgegaan als een geestelijke dokter. We hebben de regels van Gods Woord als het ware in de praktijk gebracht. U mag er dus op vertrouwen dat wij kennis hebben van de geestelijke toestand van uw ziel. De gemeente is niet groot, en daarom kan een ijverige en getrouwe herder die door God

daartoe gemachtigd is, verlicht door de Heilige Geest, al spoedig zijn schapen leren kennen en merken hoe het met de geestelijke toestand van hun zielen gesteld is; wie van hen ziek of gezond zijn, en bij wie weinig of veel ontbreekt aan geestelijk leven.

Als we dan over onze gemeente een oordeel vormen, doen we dit niet haastig of lichtvaardig en nog minder liefdeloos. We hebben zorgvuldig en voortdurend in de gemeente gewerkt onder de leiding van het algemene licht van Gods Woord, en naar we vertrouwen ook onder het bijzondere licht van de Heilige Geest dat we ontvangen hebben. Op grond van onze ondervinding moeten we voor het aangezicht van de alwetende God zeggen dat er in onze gemeente door ons heel weinig geestelijk zieken zijn gevonden die de Medicijnmeester Jezus werkelijk nodig hebben. Integendeel, de mensen die we ontmoeten, zijn redelijk 'gezond' naar de ziel. Dat is niet de échte gezondheid, maar een schijngezondheid, een bedrieglijke gezondheid, zoals we dat in de verklaring van onze tekst hebben aangetoond. Daardoor leven ze niet in openbare

en ergerlijke zonden, zoals we dat van andere mensen horen. Nee, zulke mensen kennen we hier in de gemeente niet of nauwelijks. De mensen leven hier ‘gezond’, in stille gerustheid en zonder zorg in hun burgerlijke leven, als de ‘gerusten te Sion’ (Amos 6:1). Als we de meesten van u ontmoeten, kunnen we aan het uiterlijke althans niet anders dan een zekere luchthartigheid, gerustheid en ‘gezondheid’ waarnemen.

U gevoelt de kwalen van uw zonde nog niet, en evenmin ziet u uw gebreken en ellende. Uw ogen zijn nog verduisterd en gesloten, zodat u niet kunt zien; uw oren zijn dichtgestopt, zodat ze niet kunnen horen. Uw mond is gesloten, want u hebt nog nooit geloofd en daarom kunt u ook niet spreken. En wat uw hart betreft, dat is nog totaal ongevoelig en verhard.

Zie geliefden, dit is de feitelijke toestand van de meesten die hier aanwezig zijn. God heeft u nog nooit het licht van geestelijke wijsheid gegeven om uw ziel een halt toe te roepen. Wat is uw toestand toch uiterst beklagenswaardig, want ik durf te zeggen dat u de Medicijnmeester Jezus nog steeds niet

nodig hebt; en zonder Hem zal uw ziel nooit genezen kunnen worden! Nee, als uw toestand zo blijft en u in de komende tijd niet werkelijk ziek wordt, zult u het gemakkelijk zonder deze Geneesheer kunnen stellen.

Al wordt u nu en dan eens onrustig of ziek door de stem van uw geweten, geen nood! U hebt nog genoeg geneesmiddelen van uzelf. Het waarnemen van uw godsdienstige plichten en uw uiterlijke berouw zijn de geneesmiddelen en de pleisters, waarmee u uw ziel weer snel gezond kunt maken en de schaafwonden kunt genezen. Hiervan bent u zich trouwens wel enigszins bewust. U weet het zelf ook en uw geweten moet toegeven dat u weinig werk maakt van de Medicijnmeester Jezus en niet naar Hem verlangt. U zoekt Hem weinig vanuit de nood van uw ziel, en u verlangt niet naar Hem als uw geestelijke Geneesheer. Hij heeft niet veel waarde voor u, en u hebt Hem ook niet nodig. U bent nooit écht bevreesd, en daarom roept u de Heere zo weinig ernstig aan. U bidt zo weinig in oprechte nood of Hij u geneest van uw dodelijke ziekte die u nu zo duidelijk ondervindt. Nee, u die in eigen ogen

gezond bent, u zou met een onoprechte mond en bedrieglijke lippen tot de Heere spreken, als u zei dat de toestand van uw ziel anders is.

We willen daarom graag nog enkele waarschuwendende woorden richten tot u, die tot nu toe nog onbekeerd zijn. Wij willen u waarschuwen voor het verschrikkelijke van uw zogenaamde gezondheid en uw zorgeloze toestand. Wij willen u uw beklagenswaardige einde laten zien en de ondergang die u tegemoet zult gaan. O, dat u uw gevaarlijke gezondheid eens mag verliezen, en dat enigen van u nog eens echt ziek zouden worden. Ja, we zouden ook nog wel een woord van vermaning en van vertroosting willen spreken tot de weinige zieke en bekommerde zielen, waarvan ik vertrouw dat die hier ook aanwezig zijn, maar de tijd dringt ons om te stoppen. Daarom moeten we het er nu bij laten. We hopen deze stof later nog eens wat verder voor de gemeente te behandelen. We zullen dan de ware oorzaak opsporen en bloot leggen waarom bijna alle mensen denken dat ze geestelijk gezond zijn, en dat er zo weinig

geestelijke zieken onder ons zijn. Een gepaste stof voor ons zullen de woorden van Jesaja 57:10 kunnen zijn, en met deze woorden zullen we nu ook afsluiten: ‘Gij hebt het leven uwer hand gevonden; daarom wordt gij niet ziek’. De Heere geve dat velen van u dit werkelijk mogen zien en geloven.

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING "SMYTEGELT-FONDS"

Voorzitter
Ds. J.A. Kloosterman, Lunteren

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
"Smytegeltfonds", Putten

Abonnement: € 14,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl

www.reveilserie.nl

